

37.13

UNDERVISNINGSVEJLEDNING
FOR FOLKESKOLEN **UDKAST**

28

**P-fag
1974**

FOLKESKOLENS LÆSEPLANSUDVALG

Folkeskolens læseplansudvalg

Skoledirektør Hans Jensen, *formand*
Overlærer Bent Andersen
Skoleinspektør Mogens Andersen
Undervisningsinspektør Jens Bach
Undervisningsdirektør A. Baunsbak-Jensen
Overlærer Else Byrith
Undervisningsinspektør A. Bøgeskov
Skolebestyrer B. Christensen-Dalsgaard
Undervisningsdirektør Rikard Frederiksen
Fuldmægtig Henrik Helsted, *tilforordnet*
Undervisningsinspektør Per Iversen
Skoledirektør Poul E. Jacobsen
Overlærer Jørgen Jensen
Skoledirektør mag. art. Kr. Thomsen Jensen
Undervisningsinspektør I. Skov Jørgensen
Overlærer Kirsten Kjersgaard
Undervisningsdirektør O. I. Mikkelsen
Fuldmægtig Eyvind Noer, *tilforordnet*
Undervisningsinspektør B. Kehlet Nørskov
Førstelærer Mogens Rafn
Skoledirektør Svend Aage Rasmussen
Adjunkt Kurt Stolt
Rektor Harald Torpe
Overlærer Kaj Varming

NB! Vedrørende spørgsmål om undervisningslokalers, herunder faglokalers udformning og indretning henvises til den af *Folkeskolens Byggeudvalg* udarbejdede publikation »Projekteringsgrundlag for folkeskoler« (Undervisningsministeriet, seneste udgave).

UNDERVISNINGSVEJLEDNING FOR FOLKESKOLEN - UDKAST

28

**p-fagsordninger
nogle generelle synspunkter**

1974

FOLKESKOLENS LÆSEPLANSUDVALG

I KOMMISSION HOS LÆRERFORENINGERNES MATERIALEUDVALG

FORORD

»P-fagsordninger. Nogle generelle synspunkter.« – Dette hæfte er et led i den række vejledninger, der udsendes af Folkeskolens Læseplansudvalg på grundlag af forslag til lov om folkeskolen af 15. december 1972, § 4, stk. 8.

Udvalget ønsker at præcisere, at dette udkast sammen med de øvrige udkast til vejledninger i første række har til formål at danne grundlag for fortsatte drøftelser omkring indholdet og tilrettelæggelsen af folkeskolens undervisning og således ikke kan være udgangspunkt for en generel revision af de lokale undervisningsplaner, så længe der ikke er taget politisk stilling til det fremtidige lovgrundlag. Indholdet i udkastet vil dog formentlig tillige inden for de gældende undervisningsplaners rammer kunne virke inspirerende for undervisningen.

Hæftet er delt i to afsnit:

I. Nogle synspunkter om P-fagsordninger. Udarbejdet af læseplansudval-

gets fagudvalg nr. 5, der har haft følgende sammensætning:

Undervisningsinspektør Jens Bach,
undervisningsministeriet, formand

Afdelingsleder Ole B. Larsen, Danmarks Lærerhøjskole

Skoleinspektør Ann Jeppesen, Albertslund

Fagkonsulent Knud Hansen, direktoratet for folkeskolen, folkeoplysning, seminarier m. v., sekretær

II. P-fagsordninger – en foreløbig opsamling. Udarbejdet af Folkeskolens Forsøgsråd.

Hæftet har været behandlet i læseplansudvalget, der har besluttet at udsende det til orientering og overvejelse med henblik på det omhandlede område i folkeskolen.

Folkeskolens Læseplansudvalg,
juni 1974.

Hans Jensen

INDHOLD

1. Nogle synspunkter om P-fagsordninger	7
1.1. Indledning	7
1.2. Hovedtanker om p-fagsordninger.....	7
1.3. P-fagsordningers placering på alderstrin.....	10
1.4. Lærersamarbejde og rådgivning.....	11
1.5. P-fagsordninger og økonomi	11
1.6. Skolens praktiske indretning.....	12
2. P-fagsordninger – en foreløbig opsamling	13
2.1. Formål	13
2.2. Organisation	14
2.5. Principper og rammer	14
2.4. Den videre erfaringsindsamling	15

1.1. Indledning

Der er i de senere år på mange skoler foretaget en omorganisation af undervisningen i en gruppe af fag inden for det praktisk-musiske område, kaldet p-fagsordning. De lokale løsninger viser en stor variation både med hensyn til, hvilke fag eller emner ordningen omfatter, og hvorledes den administreres i praksis.

1.2. Hovedtanker om p-fagsordninger

Som argument for indførelse af p-fagsordning fremføres ofte, at man ønsker at organisere undervisningen således, at der opnås et større engagement og udbytte, end den sædvanlige fagopdeling kan fremkalde. En af hovedtankerne er den enkle, at man i udstrakt grad vil fremme det frie, skabende arbejde inden for vide faglige rammer. Dertil kommer, at eleverne i en p-fagsordning kommer i en række valgsituationer, som præciserer, at undervisningen udgør en række tilbud, som man kan vælge sig til og fra. Gennem erfaringer med faglige frem-

gangsmåder og materialer i et selvvalgt arbejdsmiljø kan eleverne dels få en øget indsigt med hensyn til egne interesser og styrkeområder, dels gøre erfaringer om valgsituationers problemer, løsninger og konsekvenser.

I den forbindelse er hertil fremhævet et trivselsaspekt ved p-fagsordningerne. Elever, hvis hverdag i skolen er præget af en mindre bæredygtig kontakt med kammeraterne i klassen, kan vælge sig ind i et nyt arbejdsfællesskab. Trivselen kan også fremmes gennem arbejde på tværs af klasserne.

Det er en almindelig erfaring, at mange elever i en p-fagsordning ofte vælger lige så meget på grundlag af, hvilke kammerater man vil træffe på et værksted, som ud fra, hvilke aktiviteter man vil blive tilbudt. Dette forhold er undertiden gjort til et særligt problem for rådgivning, hvilket vel må tolkes sådan, at den voksne nok vil opøve elevens selvstændige valg, men alligevel ikke kan anerkende elevens ret til at vælge på egne kriterier.

Efterhånden har undervisningen inden for forskellige p-fagsordninger gennemløbet en udvikling hen imod mere og mere bevidste forsøg på at overstige fag-

Skole nr. 1 4.-5. årgang	Skole nr. 2 8.-10. årgang	Skole nr. 3 3.-7. årgang	Skole nr. 4 3.-7. årgang
<i>ingen</i>	<i>ingen</i>	<i>delvis</i>	<i>fuld</i>
<i>integration</i>	<i>integration</i>	<i>integration</i>	<i>integration</i>
musik	hobbysløjde	køkken	tegning
formning	keramik	porcelænsmaling	lerarbejde
sløjde	stoftryk	keramik	håndgerning
håndarbejde	gasbeton	sang	dramatik
ud at se	mosaik	rytmik	musik
foto	håndarbejde	kjolesyning	husgerning
køkken	musik	svømning	sløjde
	dramatik	stoftryk	
	grafik	småtings-p	
	filmkundskab	smykke	
		træsløjde	
		gymnastik	
periodelængde: 2 timer	periodelængde: 3 måneder	periodelængde: 3 måneder	periodelængde: 2 timer

grænserne til fordel for en interessebetonet og udtryksbetonet integreret undervisning. De emner, der tilbydes i de enkelte p-fagsværksteder, er ikke altid naturligt henhørende under blot et enkelt skolefag. Der er trukket nye discipliner ind, som kan opfattes som en integration af de klassiske fag.

Lødheden af et emne eller en aktivitet i folkeskolen kan imidlertid ikke afgøres udelukkende ud fra, om emnet kan henføres til klassisk fagbetegnelse, men må overvejes ud fra et skøn over, hvilke tilegnelsesoplevelser emnet eller aktiviteten kan indebære for eleverne. På baggrund af de beskrivelser, som foreligger fra skoler med p-fagsordning, kan det

konstateres, at de lokale ordninger frembyder ret store forskelle med hensyn til, hvilke fag, der omfattes af ordningen. (Se ovenstående skema).

Nogle steder har man lagt stor vægt på den udtryksmæssige side ved elevernes udvikling og har derfor centreret undervisningen omkring de skabende aktiviteter ved fagene formning, musik, håndarbejde, rytmik, drama, film, hjemkundskab etc.

I andre tilfælde har man muligvis været mere optaget af social-pædagogiske problemer i forbindelse med elevens valg af interesser og har inddraget fagområder, som ikke umiddelbart behøvede at have nogen tilknytning til den

Skole nr. 5 3.-7. årgang	Skole nr. 6 1.-7. årgang	Skole nr. 7 3.-7. årgang	Skole nr. 8 3.-7. årgang
<i>fuld</i> <i>integration</i> håndarbejde sløjd stoftryk smykke mennesket kludevævning baby køkken avis/grafik boldspil dukketeater batik ude-p foto modelfly musik	<i>delvis</i> <i>integration</i> husgerning musik formning film dramatik håndgerning sløjd vævning boldspil stoftryk biologi	<i>fuld</i> <i>integration</i> foto madlavning håndarbejde formning sløjd frit valg	<i>fuld</i> <i>integration</i> sløjd musik håndarbejde formning fysiksløjd madlavning gangavis
periodelængde: 3 måneder	periodelængde: 2 måneder	periodelængde: 2 måneder	periodelængde: 2 måneder

musiske fagkreds, men som havde et praktisk-produktivt islæt, og som var interessebetonet (sløjd, svømning, fysiksløjd, biologi). Denne mangfoldighed og variation af emner kan gøre det problematisk at kalde p-fagsområdet for en fagkreds.

I udvælgelsen af indhold til aktiviteter i p-fagsordninger har man som i andre dele af folkeskolen imidlertid fortsat ansvar over for de rammer, som er opstillet.

Dette indebærer, at fagområdet ikke kan indbefatte emner, som ud fra et alment skøn henvises til orienteringsfag, eller sprogfag, læsetræning eller lignende områder, for hvilke der allerede er an-

vist plads i elevernes undervisningstilbud. Ved kortvarige forløb af fagkoordineret eller -integreret art kan p-fagsområdet naturligvis i »en god sags tjeneste« inddrage de særlige udtryksformer, som andre fagområder stiller til rådighed. Fagområdets værdi for elevernes udvikling træder let i baggrunden, hvis eleverne skal vælge mellem en formnings/håndarbejds aktivitet, læsetræning eller motorlære.

Korte forløb med tværfaglige emnearbejder kan indpasses i skolehverdagen, hvis eleverne i ret god tid i forvejen er blevet informeret om, at p-fagsordningen i den nævnte periode suspenderes.

Generelt må siges, at for korte valg-

perioder kan hindre eleveres fulde udbytte og arbejdsglæde.

1.3. P-fagsordningers placering på alderstrin

Der kan fremføres en del argumenter for at indføre en p-fagsordning ret sent i skoleforløbet. Store elever kan ofte tænke logisk og hermed hurtigt komme frem til kernen i et problem, hvorfor deres andel og medansvar i den praktiske administration af ordningen kan blive mere ukompliceret, end man kan forvente hos mindre elever. Der kan derfor blive mere af den disponible tid til arbejdet med undervisningens emner, og mindre tid bliver brugt på procedure-spørgsmål.

De grundlæggende faglige forudsætninger for at arbejde kvalificeret med et selvvalgt emne er hos den større elev som oftest til stede, og man må ligeledes forvente en sikrere fornemmelse for eget talent, håndlag og interesse, hvorfor bevidste valg og en differentieret undervisning lettere kan etableres.

P-fagsordning på ældre klassetrin vil kunne tilbyde eleverne en mulighed for at øve en medindflydelse og fremsætte konstruktive løsningsforslag, som undertiden kan kræve stor faglig bredde og menneskelig smidighed fra lærerens side og er i god overensstemmelse med skolens formål. Større elever kan vel til gengæld bedre overse et langsigtet mål, gennemføre en krævende arbejdsgang og affinde sig med kompromiser, ventetid og andre ulemper, som samarbejdet undertiden medfører.

Over for de her nævnte fordele ved at placere p-fagsordninger sent skal nævnes, at en hel del af synspunkterne tog

udgangspunkt i ønsket om at etablere et produktivt, samarbejdspræget klima uden for store vanskeligheder.

Hertil kunne indvendes, at en af hovedtankerne bag p-fagsordningerne netop har været på så tidligt et tidspunkt som muligt at indføre eleven i valgsituationens problemer, og således »lærer man at vælge«. Nogle lærere ønsker, at eleven har nogle faglige forudsætninger, før han vælger, mens andre netop vil fremhæve værdien af en delvis uoverskuelig valgsituation som start. Denne uenighed hænger nok sammen med forskellige pædagogiske synspunkter:

Lærer en elev bedst gennem valg, hvis kriterier først efterhånden forstås?

Eller lærer eleven bedst ved at bygge på nogle erfaringer, som han er blevet bibragt?

Spørgsmålet kan bedst overvejes, hvis man er i stand til at prioritere mellem, om der med »læres« først og fremmest tænkes på en personlighedsdannende beslutningstagen (= man vænnes til at tage beslutninger og følge deres konsekvenser), eller om der med »læres« tænkes på de mere systematisk fagligt betonedede færdigheder og principper, som tilegnes og forstås ved kontinuerlig beskæftigelse med et fag.

Den mindre elev vil lige så godt som den store elev kunne overveje, hvad der interesserer ham, hvis han vel at mærke har stiftet bekendtskab med de emner, der kan vælges mellem, hvilket kunne tale for, at der forud for den helt frie valgsituation ligger nogle præsentationsrunder, hvor man ved periodelæsning giver de mindre elever forventninger om, hvad de siden frit kan vælge mellem.

Den ovenstående diskussion viser tydeligt, at man i folkeskolen vil mange

ting og derfor i det enkelte tilfælde må lade planlægning og tilrettelæggelse være præget af en prioritering mellem de hensyn, der kan opstilles.

1.4. Lærersamarbejde og rådgivning

Næsten enhver strukturændring vil i starten medføre et øget behov for samarbejde, fordi indarbejdede normer og præcedens ikke strækker til. En del af disse drøftelser kan muligvis gøres mindre anstrengende, hvis man før starten sørger for en gensidig information og gennemfører nogle principdrøftelser, som kan begrunde den ordning, man finder frem til. Der er nedenfor opstillet nogle punkter, som ikke alle er af samme principielle betydning, men som til gengæld dækker nogle problemer, som man må finde frem til en fælles løsning på. De lokale ordninger, som man finder i dag, afspejler hver deres særpræg, og det vil derfor være ret enkelt at skaffe eksempler på forskellige løsninger. Når et lærerkollegium overvejer at gå ind i en p-fagsordning, kan det i hvert fald betale sig at overveje følgende:

- det enkelte værksteds mål og indhold
- samarbejdet mellem værkstederne
- arbejdsbyrden i forbindelse hermed
- øget materialeforbrug – økonomi
- årgangs- eller spordeling (integration)
- krav til skemalægningen
- holdstørrelser
- værkstedstilbud
- fordeling af eleverne
- periodelængde
- værkstedsskift
- administration af ordningen
- rådgivning af elever og lærere.

Yderligere oplysning og orientering kan fås ved henvendelse til Folkeskolens Forsøgsråd, der har kontakt til en række skoler med p-fagsordninger.

1.5. P-fagsordninger og økonomi

Det er en almindelig udbredt opfattelse, at p-fagsordninger medfører større omkostninger end den almindelige organisation af fagene.

Hertil kan bemærkes, at konteringen af udgifter til undervisningsmidler og materialer bliver foretaget på ret forskellig måde i landets forskellige skolevæsen, og konstaterede udsving i materialeudgifter kan være afhængige af kontingsmåden. Nogle steder er det således overladt til den enkelte skole at fordele de stedlige bevillinger på diverse konti, og det vil da være et spørgsmål om den fælles prioritering, hvilke fagområder man i en periode vil give rummelige rammer. Under denne budgetform er det generelt enklere at forskyde udgifter på de forskellige fagområder i takt med den fase i opbygningen, de enkelte områder er inde i – med andre ord ud fra aktuelle behov.

Uanset regnskabsform kan det imidlertid næppe undgås, at en individualiseret form, som prøver at komme flest mulige elevønsker imøde, vil stille store krav til lærerens materialekendskab, fordi man oftest har mange forskellige aktiviteter igang samtidig. Der stilles her et krav om et ret varieret materialelager, idet der i emner under p-fagsordning kan dukke helt nye ønsker op om aktiviteter, hvor der anvendes nye materialer.

For ikke at lade omtalen af disse problemer ende med et ofte fremsat krav til

lærerens forudsætninger, kan det slutte-
lig anføres, at de lokale skolemyndighe-
der kan yde en væsentlig støtte til det
pædagogiske arbejde gennem materiale-
centraler, licitationsordninger etc.

1.6. Skolens praktiske indretning

Om nye organisationsformer i forbin-
delse med skolens fagkreds umiddelbart
kræver andre faciliteter, end den sædvan-
lige fagopdeling vil gøre, kan ikke afgø-
res på de hidtidige erfaringer.

Det kan fremhæves, at man kan skabe
en positiv stimulans for elevernes initia-
tiv ved at udnytte et centralt beliggende

fælles rum til udstillinger tæt ved pro-
duktionsstedet. Mange aktiviteter, som
kan have umiddelbar brugsværdi for ele-
verne, kræver endvidere større depot-
plads, end man måske er vant til. Mode-
stromninger i elevernes interesser kan få
en øget betydning for, hvilke aktiviteter
der sættes i gang som en konsekvens af
lærerens og elevernes dialog om under-
visningsemner og fremgangsmåder.
Dette kræver ikke nødvendigvis en ny
række raffineret udstyrede specialværk-
steder til periodisk anvendelse, men nok
så meget en del fleksible lokaler – ud
over de egentlige faglokaler –, der kan
rumme skiftende aktiviteter på grund af
deres robuste indretning.

P-fagsordninger er ordninger, hvor man på den enkelte skole skaber andre rammer om de praktisk-produktive aktiviteter end de rammer, der er angivet i normaltimeplanen fra januar 1970.

Ordningerne omfatter aktiviteter inden for nogle af eller alle fagområderne formning, husgerning, håndarbejde, musik, sløjd og enkelte steder også legemsøvelser.

Sammenlagt får eleverne det antal timer, som efter normaltimeplanen er tilagt disse fag, men for den enkelte elev skabes der mulighed for en mere fleksibel fordeling dels med hensyn til fagenes placering på klassetrin, dels med hensyn til fordelingen af timetallet til de enkelte fag. Det er altså ikke nødvendigt, at den enkelte elev arbejder med hvert af de nævnte fag lige netop i det antal timer og på det klassetrin, som er angivet i normaltimeplanen, men man kan f. eks. i en periode arbejde mere intensivt med 1 eller 2 af disse fag på bekostning af de øvrige fag, som så måske tilgodeses i en følgende periode.

Forsøgsrådets erfaringer vedrørende p-fagsordninger bygger hovedsageligt på erfaringer fra 5 skoler, som rådet har samarbejdet med omkring dette emne.

Dertil kommer yderligere 3 skoler, som er gået ind i dette arbejde i skoleåret 1973-74, men som endnu ikke har rapporteret om deres erfaringer. Ingen af skolerne har endnu rapporteret om erfaringerne fra skoleåret 1973-74. (Maj 1974).

Det følgende bygger således på et meget begrænset grundlag, hvorfor det absolut må betragtes som en foreløbig redegørelse.

2.1. Formål

Som formål med p-fagsordninger opstiller skolerne ret entydigt, at man ønsker at udvikle elevernes bevidsthed med hensyn til egne interesser og styrkeområder og at øge deres engagement og arbejdsglæde. Dette søges gjort blandt andet ved at lade eleverne gøre erfaringer med selv at vælge aktiviteter.

Man ønsker ligeledes den sociale udvikling fremmet bl. a. ved at lade elever fra forskellige klasser og på forskellige klassetrin arbejde sammen og ved at muliggøre en nedbrydning af skrankerne mellem såkaldte drenge- og pigefag.

Fagligt ønsker man, at eleverne skal få erfaringer med de forskellige emneområ-

der inden for p-fagene, således, at de erhverver sig viden om materialer, værktøj, teknikker, arbejdsmåder m. v. inden for disse områder, og at de får mulighed for at udvikle færdigheder og opleve glæde ved arbejdet med p-fagene.

2.2. Organisation

De fleste erfaringer om p-fag er indsamlet på 3.-7. klassetrin, men fra et par skoler ligger der også erfaringer fra 1.-2. klassetrin, og en enkelt skole har haft 8.-10. klassetrin med i ordningen.

Hvad angår organisationen af p-fagsordningerne er afvigelserne fra normaltimeplanen fra januar 1970 begrænset til to forhold:

1. Tidsrammerne for de enkelte fag gøres mere fleksible.

Det vil sige, at man kan vælge et fag på andre klassetrin, end hvor det er placeret efter normaltimeplanen.

2. Et væsentligt element i p-fagsordningerne er, at fagene i større udstrækning er et tilbud til eleverne.

I forbindelse med de fleksible tidsrammer indebærer dette, at nogle elever i perioder vil beskæftige sig mere indgående med enkelte af fagområderne, hvorved de hvad angår de øvrige fagområder i disse perioder har færre timer end angivet i normaltimeplanen.

Den enkelte elev vil altså ikke nødvendigvis få det antal timer i det enkelte fag, som er angivet i normaltimeplanen, men det samlede antal timer inden for p-fagsområdet vil svare til angivelserne i normaltimeplanen.

2.3. Principper og rammer

Følgende principper og rammer for organisering af p-fagsordninger har været anvendt:

1. Alle skoler har elever fra forskellige klassetrin inden for samme p-fagsværksted.
2. Skolerne har udnyttet alle eller de fleste af de timer, der er afsat til fagene formning, husgerning, håndarbejde, musik og sløjd. Enkelte steder har man desuden inddraget timer fra faget legemsøvelser.
3. Timerne er brugt til arbejde inden for disse fagområder, idet man har søgt at give et varieret tilbud om aktiviteter inden for hvert område.

Dette betyder, at også aktiviteter som normalt ikke vil indgå i undervisningen i de pågældende fag vil kunne foregå under en p-fagsordning. Som eksempler på p-fagsaktiviteter kan nævnes:

dramatik, formning, foto, fysiksløjd, gymnastik, håndarbejde, idræt, madlavning, musik, sløjd og vævning.

4. De fleste steder arbejder man efter de såkaldte semesterordninger, hvilket vil sige, at eleverne i en afgrænset periode er fast tilknyttet et eller flere værksteder og kun kan skifte til nye værksteder ved en periodes afslutning. Perioderne er i regelen på 2-3 måneder.
5. Nogle steder har man arbejdet med de såkaldte »siveordninger«. Det vil sige ordninger, hvor man tilstræber en betydelig frihed for eleverne til at skifte værksted mere fleksibelt end under semesterordningerne.

6. De forskellige skoler har i varierende omfang benyttet introduktionskurser som led i p-fagsordningerne for at give eleverne et rimeligt kendskab til faget, inden det gores valgfrit.

Disse kurser, som kan være af meget forskellig længde, er en af de muligheder, man har anvendt for at øge elevernes muligheder for at vælge på et realistisk grundlag.

7. Skolerne har i forskellig udstrækning fundet det nødvendigt at foretage visse begrænsninger i elevernes valgfrihed.

Mange årsager kan her spille ind. Det drejer sig bl. a. om værkstedernes kapacitet, fagenes art og undervisningens organisation. Disse og andre forhold vil kunne spille afgørende ind på holdstørrelserne.

Ønsker om at sikre, at eleverne stifter bekendtskab med et bredt udsnit af p-fagsområderne kan også medføre begrænsninger i elevernes valgfrihed.

8. Det er forskelligt, hvordan man har fordelt lærerkræfterne på hold og værksteder.

Afhængig af vilkårene og ønskerne på den enkelte skole har man arbejdet med en eller flere lærere på det enkelte værksted, hvilket selvsagt har haft indflydelse på det antal elever, man har kunnet have på værkstedet.

2.4. Den videre erfaringsindsamling

På det foreliggende grundlag med erfaringer fra få skoler, og med erfaringer som i stor udstrækning kun omfatter et enkelt skoleår, vil det være forkert at forsøge at foretage en mere indgående samlet vurdering af de indhøstede erfaringer.

Det må betones, at der hvad angår disse p-fagsordninger er tale om en proces, hvis endelige resultat ikke kan gøres op på nuværende tidspunkt, idet man nødvendigvis må have erfaringer fra en flerårig periode.

Det kan dog nævnes, at der hos de skoler, der har fået tilladelse til at arbejde efter en p-fagsordning, generelt er ønsker om at kunne fortsætte med en sådan ordning.

Forsøgsrådet vil imidlertid efter afslutningen af skoleåret 1973-74 modtage en del rapporter om p-fagsordninger, som har været i gang i dette skoleår. Man vil således i løbet af efteråret 1974 stå med et betydeligt mere omfattende erfaringsmateriale.

Dertil kommer, at man i skoleåret 1974-75 fortsat vil have kontakt med en del skoler, som arbejder med p-fagsordninger, således at man i efteråret 1975 skulle kunne fremlægge en samlet og mere nuanceret vurdering af disse ordninger.

Læseplanudvalgets fagudvalg

Fagudvalg 1

Formændene for de respektive fagudvalg og underudvalg

Fagudvalg 2

Skoleinspektør Mogens Andersen (*formand*)
Skoleinspektør Karl Brøcher
Lektor Hans Jørgen Schiødt
Viceinspektør L. Nabe Nielsen (*sekretær*)

Fagudvalg 3

Skolebestyrer B. Christensen-Dalsgaard
(*formand*)
Overlærer Anders Johansen
Afdelingsleder Tage Werner
Fagkonsulent F. Tommerup Jensen
(*sekretær*)

Fagudvalg 4

Overlærer Kaj Varming (*formand*)
Lærer Gunnar Hansen
Professor Kjeld Winding
Fagkonsulent Arne Sloth Carlsen (*sekretær*)

Fagudvalg 5

Undervisningsinspektør Jens Bach (*formand*)
Skoleinspektør Ann Jeppesen
Afdelingsleder Ole B. Larsen
Fagkonsulent Knud Hansen (*sekretær*)

Fagudvalg 6

Viceskoledirektør Emil Pedersen (*formand*)
Overlærer Kirsten Kjersgaard
Professor Gunnar Heerup
Fagkonsulent Chresten Skov (*sekretær*)

Fagudvalg 7

Overlærer Else Byrith (*formand*)
Skoleinspektør Karl Erik Jørgensen
Professor Poul Steller
Fagkonsulent Asger Byrnak (*sekretær*)

Fagudvalg 8

Skoledirektør mag. art. Kr. Thomsen Jensen
(*formand*)
Sektionschef Johan Engelhardt
Professor Carl Aage Larsen
Viceinspektør J. J. Christensen (*sekretær*)

Læseplanudvalgets underudvalg

Børnehaveklasser

Viceskoledirektør Ingolf Haubirk (*formand*)
Børnehaveklasseleder Gerda Christensen
Undervisningsinspektør Agnete Engberg
Viceskoledirektør Thorkil Holm
Viceskoledirektør Peter Vedde
Afdelingsleder Hans Vejleskov
Fagkonsulent Merete Rein (*sekretær*)

De to første skoleår

Overlærer Kirsten Kjersgaard (*formand*)
Lærer Bente Christiansen
Undervisningsinspektør Agnete Engberg
Professor Carl Aage Larsen
Afdelingsleder Hans Vejleskov
Afdelingsleder Tage Werner
Fagkonsulent Asger Byrnak (*sekretær*)

Prøver og deres anvendelse

Skoledirektør Poul Erik Jacobsen (*formand*)
Afdelingsleder Jørgen Gregersen
Undervisningsinspektør B. Kehlet Nørskov
Fagkonsulent F. Tommerup Jensen
(*sekretær*)

Specialundervisning

Overlærer Kaj Varming (*formand*)
Skoledirektør Niels Jørgen Bisgaard
Ledende skolepsykolog Kai Gjørtz-Laursen
Undervisningsinspektør I. Skov Jørgensen
Afdelingsleder Ole B. Larsen
Fagkonsulent Asger Byrnak (*sekretær*)

Undervisningsvejledning for folkeskolen . Udkast

Hidtil udkommet:

- 1 Dansk
- 2 Matematik
- 3 Fysik/Kemi
- 4 Kristendom/Religion
- 5 Historie
- 6 Geografi
- 7 Biologi
- 8 Musik
- 9 1.-2. klasse
- 10 Fremmedsprog
- 11 Undervisningsmidler
- 12 Børnehaveklasser
- 13 Psykologi/Sociologi
- 14 Drama
- 15 Sløjd
- 16 Idræt
- 17 Filmkundskab
- 18 Valgfaget Kemi
- 19 Valgfaget Elektronik

- 20 Barnepleje
- 21 Færdselslære
- 22 Maskinskrivning
- 23 Motorlære
- 24 Datalære
- 25 Håndarbejde
- 26 Hjemkundskab
- 27 Formning
- 28 P-fag
- 29 Samtidsorientering

Under forberedelse:

Uddannelses- og erhvervsorientering
Klasselærerfunktionen
Orienteringsfag
Økonomi
Virksomhedslære
Specialundervisning

Forhandles af:

LÆRERFORENINGERNES MATERIALEUDVALG
UPSALAGADE 6 — 2100 KØBENHAVN Ø